

Výroční (průběžná) zpráva projektu specifického výzkumu na rok 2015 – zakázka č. 2114

Název projektu:

Osoby se získanou neurogení poruchou řečové komunikace – neverbální diagnostika sociálního a kognitivního sebepojetí

Specifikace řešitelského týmu:

Odpovědný řešitel: PhDr. Lenka Neubauerová

Kontakt: lenka.neubauerova@uhk.cz, tel. 605 588 567

Pracoviště: Katedra speciální pedagogiky a logopedie PdF UHK

Studenti magisterského studia na PdF UHK:

Bc. Jana Zelenková

Studentka navazujícího magisterského studia – Speciální pedagogika - logopedie (2. ročník prezenční formy studia)

Celková částka přidělené dotace:

13 500 Kč

Postup při řešení projektu:

Předložený projekt byl zacílen na problematiku adekvátní diagnostiky osob se získanými poruchami řečové komunikace na neurogením podkladě, se zaměřením na možnost zhodnocení subjektivního vnímání těchto osob v oblasti kvality vlastního života, sociálních vztahů a schopnosti řešit životní situace z hlediska osobní soběstačnosti či pomoci okolí. Cílovou skupinou šetření jsou dospělí a stárnoucí osoby s lézí centrální nervové soustavy či degenerativní chorobou CNS, která je spojena s rozvojem či přetrváváním poruchy řečové komunikace (afázie, dysartrie, kognitivně - komunikační porucha), která ztěžuje či znemožňuje obvyklou mluvní komunikaci s okolím. Cílem projektu je získat soubor hodnotitelných poznatků o vnímání kvality vlastního života, sociálních vztahů a schopnosti řešit životní situace u osob s tímto typem závažného handicapu, který umožní zacílení

terapeutické pomoci a pochopení reakcí osob, které mají omezené možnosti slovní srozumitelné komunikace s okolím.

Pro realizaci výzkumného šetření bylo využito tří akceptovaných neverbálních testových materiálů, původně vytvořených pro anglické jazykové prostředí. Daný typ diagnostického zaměření v českém jazykovém prostředí dosud chybí, ale v současnosti máme k dispozici kvalitní překlady diagnostických materiálů . "The Butt Non-Verbal Reasoning Test" (2004, BNVR), VASES – Visual Analogue Self-Esteem Scale (Brumfitt, Sheeranm, 1999) do českého jazyka a možnost jejich využití v komparativní výzkumné studii, zacílené na neverbální diagnostiku sociálního a kognitivního sebepojetí těchto osob. Třetí z diagnostických materiálů revidovaný Token test, je v českém jazykovém prostředí již dlouhodobě užíván pro diagnostiku přítomnosti a charakteru získané afázie. Primární studie zahrnuje skupinu 10 osob s afázií po CMP, u kterých je tato sestava diagnostických materiálů ukazuje jako vysoce vypovídající vzhledem k jejich přítomné fatické poruše a přítomnosti obtíží v sociálním sebepojetí a řešení praktických životních situací, spojených s emoční zátěží při závažné poruše řečové komunikace s okolím.

Pro obtíže s kompaktibilitou dosažených výsledků a reakcemi osob především na užití škály VASES v předchozím projektu SV, byla realizace výstupu zacílena na podrobné případové studie v podmínkách Rehabilitačního ústavu Hostinné a proveden opětovný podrobný překlad diagnostických materiálů - neverbálního testu BNVR – The Butt Non-Verbal Reasoning Test a neverbální diagnostické škály VASES – Visual Analogue Self-Esteem Scale. Výsledky primárně podporují očekávání, že lze i u tohoto originálního testového materiálu typu VASES předpokládat jeho úspěšné užití pro české jazykové prostředí a možné široké užití pro odborníky profesí, které uvádějí autoři testu - pro logopedy, ergoterapeuty a psychology. Také umožňují komparativní zhodnocení výsledků dalšího diagnostického materiálu, který je v této oblasti široce využíván (rev. Token test, Mini Mental State Examination) a porovnání výsledků s původními výsledky, prezentovanými autory "The Butt Non-Verbal Reasoning Test", následně již i s výsledky, dosaženými pro BNVR v předcházejícím projektu SV „Diagnostika osob se získanými neurogenními poruchami řečové komunikace, zaměřená na praktické řešení životních situací“. (Neubauer, Bláhová, Chotěborová, Mrázková, Chrpová, 2013), z jehož výstupů byl převzat originální testový materiál BNVR. Realizace projektu byla také spojena s diskuzí na mezinárodní úrovni, v rámci aktivní účasti na mezinárodních kongresové akci s tematikou diagnostiky a terapie v oblasti speciální pedagogiky (konference Uniwersytet Sczeciński2014, Uniwersytet Zielonogórski 2015) a je součástí dlouhodobého vědeckého záměru Oddělení poruch komunikace Katedry speciální pedagogiky a logopedie PdF UHK v oblasti ověřování a publikace nových diagnostických postupů u populace dospělých a stárnoucích osob.

Splnění kontrolovatelných výsledků řešení

1. Lenka Neubauerová
QUALITY OF LIVE AND SOCIAL RELATIONS OF PERSONS WITH DISORDER OF SPEECH COMMUNICATION byla přijata do kolektivní monografie v AJ, která bude v lednu 2016 vydána v Szczecine, Uniwersytet Szczeciński.
2. Lenka Neubauerová, Jana Zelenková
Sociální a kognitivní sebepojetí osob s poruchami řečové komunikace
Odborná stať v časopisu Sociální práce/Sociálna práca, stať aktuálně k předání do recenzního řízení, vzhledem k charakteru periodik byla provedeno předběžné hodnocení zástupci AKL ČR.
3. Jana Zelenková
Kazuistické studie osob s afázií v Rehabilitačním ústavu Hostinné 2015. Text je součástí závěrečné zprávy z projektu SV. Téma bude zpracováno v diplomové práci autorky k 05/ 2016.
4. Karel Neubauer, Aneta Novotná, Jana Zelenková, Lenka Neubauerová
Výzkumné šetření komunikačních schopností osob s RES
Kapitola v recenzované monografii nakladatelství Gaudeamus:
NEUROVÝVOJOVÉ A NEURODEGENERATIVNÍ PŘÍČINY PORUCH KOMUNIKACE (Neubauer, Pospíšilová, a kol.) Rukopis odevzdán 09/2015, nyní opětovně do publikačního plánu 2016)

Přehled realizovaných výdajů:

Odměny řešitelům	Lenka Neubauerová	2000,-	Kompenzace cestovních nákladů, realizace výzkumného šetření
Stipendijní ohodnocení studentů	Jana Zelenková	8000,-	Odměna studentce, kompenzace cestovních nákladů, realizace výzkumného šetření
Nákup kancelářského a spotřebního materiálu		3500,-	Nákup materiálu, spojeného s administrací šetření, toner, papír ad.
Celkem		13 500,-	

Datum: 4.1. 2016

Podpis odpovědného řešitele